

ATUR, PRODUCTIVITAT I DRETS SOCIALS

Les societats industrials es troben, des de la crisi econòmica iniciada el 1973, davant una curiosa paradoxa: Llevat de retrocessos puntuals, el PIB i la productivitat han seguit creixent, però l'índex de població ocupada ha disminuït i els drets socials s'han deteriorat, especialment en matèria de poder sindical, cobertura sanitària i quantia de les jubilacions, amenaçada en un plaç de vint anys, encara que el seu valor medi a l'Estat espanyol sigui tan sols de 27.000 pessetes mensuals. Segons reconeixen els experts als fòrums internacionals (com l'informe Jenkins del 1979 davant el Consell d'Europa), no es tracta d'una situació passatgera sinó, dins l'actual marc socioeconòmic, d'un canvi estructural, amb manifestacions que aniran empitjorant amb el pas del temps. El continu augment de l'atur als països de la OCDE, per molt que el ministre de Treball espanyol pretengui retallar administrativament les estadístiques actuals, el lent retrocés dels sous reals i l'abandonament de capes senceres de la població a un estat d'indigència auguren un panorama cada vegada més fosc, confirmat per l'augment de la petita delinqüència, de les drogo-dependències i dels transorns psiquiàtrics.

Estem assistint a la implantació d'una economia dual, en la qual una minoria d'assalariats privilegiats conservaran les conquestes socials, mentre milions d'aturats i treballadors eventuais mal pagats i pitjor tractats, deuran confiar en les virtuts de l'economia submergida per a mereixer la subsistència. Aquesta realitat, vanagloriada pels teòrics neoliberals, ve presentada com una panacea per tots els partits conservadors, incloent entre ells a la socialdemocràcia, cada vegada més facinada pels valors de l'empresa i per la necessitat de recuperar les taxes de guanys, erosionades durant els anys 50 i 60.

Com a conseqüència d'aquesta reconversió socioeconòmica, l'Estat espanyol compta ja amb 2,5 milions d'aturats i s'estenen les borses de misèria pels suburbis urbans i el camp andalús i extremeny. Els treballadors eventuais o clandestins es veuen obligats a acceptar horaris de feina que superen àmpliament les 40 hores legals per uns sous que ronden en moltes ocasions les 40.000 pessetes mensuals. Amençats amb la no-renovació dels contractes temporals (segons les

darreres estadístiques únicament el 5% de les ocupacions creades a Catalunya en l'últim semestre foren indefinides), a gratient de ser acomiadats sense preavis perquè les empreses trobaran sense dificultats un substitut a l'element indòcil, els treballadors renuncien a les seves reivindicacions tradicionals.

Els sindicats presenten com una victòria aconseguir que els sous creixin un punt menys que la inflació o que un tancament d'empresa es retardi un any. Les lluites més dures dels últims anys s'han centrat en la defensa del lloc de treball, com en "Altos Hornos del Mediterráneo" o en Drassanes, però els plans governamentals acabaren per imposar-se.

Enfront d'aquest retrocés social, que evoca el capitalisme salvatge de finals del segle XIX, l'esquerra emmudeix o es desfa en lamentacions. Els socialistes, a imitació dels seus consemblants europeus, es limiten a administrar els interessos de les classes dominants. Els comunistes es mostren incapaces de superar el model industrial vigent, amb formes de gestió que als països del socialisme real han mantingut la realitat de l'explotació, suprimint a més les llibertats formals.

El moviment llibertari ha tornat a les catacumbes i els grups extraparlamentaris d'esquerra, embolicats en estúpides disputes dogmàtico-teològiques, són incapaces de silenciar les seves diferències i d'incidir en la societat amb proposicions noves i definides.

La qualitat de vida, la dignitat humana i el benestar depenen en gran part del treball i de les relacions socials que l'emmarquen. Semblen només paraules boniques amenaçades no solament per la bogeria armamentística i els successius desastres ecològics, sinó també per la pressió de l'explotació i la incertesa davant el futur. Els VERDS deuen afrontar el tema del treball i de les relacions socio-laborals perquè aquest problema constitueix una preocupació quotidiana que concierneix a la majoria de la població. Si l'organització es mostra incapaç de definir unes proposicions clares i creïbles, susceptibles de connectar amb les inquietuds de la gent, no podrà portar endavant una reflexió sobre el model de societat, tasca que exigeix una àmplia participació col·lectiva.

Aquest desafiament ens obliga a definir uns objectius clars en matèria social, acordes amb la filosofia general del moviment, i

en els quals s'inclouran les campanyes concretes, analitzades detalladament, afer que implica serietat econòmica. Aquests objectius persegueixen l'adveniment gradual d'una societat convivencial i solidària que permeti l'activitat creadora de l'individu, alliberat al fi, gràcies a un progrés tècnic convenientment encarrilat, dels treballs nocius, i protegit per mecanismes eficaços dels atzars econòmics. Això implica:

- 1) Formular un inventari de les activitats econòmiques necessàries en els camps agrícola, energètic, industrial i de serveis, de manera que la productivitat estigui al servei de l'ésser humà i no a la inversa com fins ara, establint per això un debat a nivell local, regional i estatal, en coordinació amb grups afins a nivell europeu.
- 2) Establir de forma racional els límits del desenvolupament econòmic, compatibles amb els equilibris ecològics, la seguretat de les futures generacions i la solidaritat amb el Tercer Món.
- 3) Aprofitar els coneixements científics i tècnics per a potenciar una economia descentralitzada, en la qual el saber no sigui monopoli d'unes minories excoelents.
- 4) Pensar unes renovades estructures en matèria de sanitat, habitatge, educació, rendes i assistència social, compaginades amb una activitat socialment útil i gratificant per a l'individu.
- 5) Dissenyar la relació producció-distribució de la riquesa, distorsionada actualment, en funció dels interessos de la col·lectivitat i no del benefici empresarial.
- 6) Afrontar amb els treballadors afectats la reconversió de les indústries militars i perilloses per a l'entorn.

Els treballs que defensen aquestes tesis tenen quasi sempre una formulació teòrica que no aborda el problema pràctic de la transició. Només un moviment polític pot traduir aquestes metes a la pràctica, ideant els difícils i progressius passos que les convertiran en realitats. Devem tenir en compte que aquesta actuació suposa una vertadera revolució de la societat, per la qual cosa l'oposició dels sistema establert i de les minories privilegiades serà sistemàtica i tal vegada violenta. Això ens obliga a finançar els nostres plantejaments amb la força d'un raonament lògic que arrossegui cap a nosaltres sectors creixents de la població.

A nivell de l'estat espanyol, deuria avançar-se ja un

programa destinat a revertir la productivitat, que té un creixement del 5% anual, a favor del treball, capaç d'esborrar la xacra de l'atur i de confirmar uns drets socials que han constituït el principal afany dels treballadors des de l'adveniment de la societat industrial. Aquestes mesures poden dividir-se en tres grans apartats: Defensa de l'ocupació, Promoció de llocs de treball socialment útils, i Drets socials.

DEFENSA DE L'OCUPACIO

- 1) Reducció progressiva del temps de treball a 1000 hores anyals (25 setmanes l'any). Segons un recent treball d'André Gorz, aquest horari permetria de mantenir la producció actual. Això impediria que l'augment de la productivitat es traduís en desaparició de llocs de treball i frenaria la substitució de personal per maquinària.
- 2) Socialització de les empreses en fallida fraudulenta. La majoria de l'ocupació és generada per petites i mitjanes empreses, el tancament de les quals, sovint fraudulent, deixa desemparats cada any a milers de persones.

Per a frenar aquests abusos, proposem que, en cas de fallida en la que els propietaris no responguin de les deutes amb els seus béns personals, els treballadors tinguin opció a adquirir la propietat de l'empresa en forma de cooperativa. Els crèdits necessaris per a sanejar la companyia seran proporcionats per les Caixes d'Estalvi (entitats financeres en teoria no lucratives) a un interès no superior a la taxa oficial d'inflació.

PROMOCIO DE LLOCS DE TREBALL

- 1) Revaloració del camp. En un món sotmès al flagell de la fam, aquesta reivindicació constitueix una tasca urgent, subratllada a més, a l'Estat espanyol, per la contínua baixa de les rendes agrícoles. Al llarg de l'Estat, detenir la desertització, aconseguir la repoblació forestal, aprofitar les aigües subterrànies i estendre les terres conreables suposaria una ingent creació d'ocupació que detendria el creixement urbà i la concentració, a les ciutats, de joves condemnats a la inactivitat.
- 2) Reciclatge de residus i escombraries mitjançant empreses municipalitzades.
- 3) Creació d'un servei civil voluntari i no militaritzat per a joves menors de 25 anys. Estaria destinat a cobrir activitats d'interès públic, no rendables segons la lògica productivista (protecció civil, neteja de boscos, alfabetitza-

ció d'adults, activitats recreatives als barris, etc.). Es formalitzarien contractes anuals pagats amb el SMI, més despeses de transport.

- 4) Programa prioritari d'investigació científica en el camp de les energies alternatives, de les medicines naturals i de l'economia ecològica, encara marginades. La seva extensió assentaria les bases per a revertir el productivisme present i la malversació de recursos cap a l'assoliment d'un individualisme solidari.

DRETS SOCIALS

- 1) Assignació de base garantida de per vida a tot ciutadà, com a contrapartida a la destrucció d'ocupació, que manté intacta tanmateix la producció de riquesa. Aquesta assignació deuria servir per a la participació en treballs no lucratius i la realització de projectes personals, ja sigui a nivell de formació professional i intel·lectual, o a la dedicació als fills.
- 2) Extensió de l'assistència sanitària a tota la població.
- 3) Estrenyiment del ventall salarial. No es pot tolerar que sota el lema "Cal fer sacrificis" s'englobi de la mateixa manera a rendes anuals de 600.000 pessetes, de dos milions o de vuit. Aquest punt es dirigeix en particular als sindicats que parlen de manteniment adquisitiu, sense tenir en compte l'abisme que separa de forma creixent els distints grups socials. Seria convenient tornar a l'exigència d'augments linials que afavoreixin als més pobres.
- 4) Socialització paulatina de les empreses. Les empreses en dificultat que no puguin atorgar augmentos o aquelles, amb beneficis que no siguin compartits pel personal, deuran cedir part de la propietat al col·lectiu de treballadors, segons uns barems a establir.
- 5) Possibilitat d'acollir-se a horaris partits i generalització de l'horari flexible, excepte contraindicacions en sectors especials, per a repartir l'ocupació i ampliar el gaudi de temps lliure.

CONCLUSIO

Aquestes proposicions constitueixen un mer esborrany de treball, incomplet i tal vegada contradictori en alguns punts. Indiquen tanmateix el propòsit polític d'invertir una situació obscena en la que el protagonisme és acaparat per uns dirigents que administren la misèria amb l'única perspectiva de la malversació armamentística i de la degradació accelerada de les condicions de vida.